

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Marie Žiškové v právní věci žalobců: **a) T. S.** a **b) nezletilý D. S.**, zastoupeni advokátem Mgr. Zdeňkem Honzíkem, se sídlem Plzeň, Plynární ulice 6, proti **žalovanému Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 4. 2003, č. j. OAM-6479/VL-07-P08-2001, v řízení o kasačních stížnostech žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 21. 4. 2004, č. j. 60 Az 58/2003-52,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost žalobkyně T. S. **se zamítá.**
- II.** Kasační stížnost žalobce nezletilého D. S. **se zamítá.**
- III.** Žádný ze žalobců **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV.** Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 8. 4. 2003, č. j. OAM-6479/VL-07-P08-2001 nebyl žalobcům udělen azyl dle ustanovení § 12, § 13 odst. 1 a 2, § 14 zákona č. 325/1999 Sb. o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o azylu“). Žalovaný dále rozhodl, že se na oba žalobce nevztahuje překážka vycestování podle ustanovení § 91 zákona o azylu.

I.

Žalobci rozhodnutí žalovaného napadli před Krajským soudem v Plzni, který rozsudkem ze dne 21. 4. 2004, č. j. 60 Az 58/2003-52 žalobu zamítl.

Soud se v odůvodnění rozsudku podrobně zabýval žalobními body stěžovateli uváděnými. Stěžovatelé předně namítali, že ve správním řízení před Ministerstvem vnitra došlo k porušení ustanovení § 3 odst. 3, 4, § 32 odst. 1 a § 46 správního řádu, protože žalovaný nezjistil přesně a úplně skutečný stav věcí a neprovedl všechna šetření nutná k objasnění všech okolností rozhodných pro náležité posouzení věci. Podle názoru krajského soudu však k žádnému pochybení v tomto směru ze strany žalovaného nedošlo. Soud byl toho názoru, že se jedná o nekonkrétní výtka obecného rázu, kterou stěžovatelé nijak nespecifikují. V průběhu řízení navíc nenavrhli žádné důkazy k objasnění skutečného stavu věcí, ač k tomu byli vyzváni. Důkazní návrhy nebyly učiněny ani v žalobě ke krajskému soudu. Za těchto okolností došel krajský soud k závěru, že žalobní výtka není důvodná; správní orgán se věcí zabýval svědomitě a odpovědně, vyšel ze spolehlivého zjištění stavu věcí a opatřil všechny potřebné podklady pro své rozhodnutí.

Stěžovatelé dále namítali, že žalovaný nesprávně právně posoudil zjištěné skutečnosti a důvody pro udělení azylu, což mělo za následek vydání vadného rozhodnutí. I tyto námitky krajský soud zamítl. Poukázal na to, že stěžovatelé ve svém podání neuvedli žádné skutečnosti, na jejichž základě by bylo možné učinit závěr, že stěžovatelka či její nezletilý syn vyvíjeli na Ukrajině jakoukoliv činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod či že by byli pronásledováni z důvodů rasy, náboženství, národnosti či z jiných diskriminačních důvodů. Nebyl proto dán důvod pro udělení azylu ani na základě § 12 písm. a), ani písm. b) zákona o azylu. Soud dále poukázal na skutečnost, že absenci důvodů pro udělení azylu nasvědčuje též délka časového úseku mezi příchodem stěžovatelky do České republiky (květen 1999) a podáním žádosti o azyl (červenec 2001).

K námitce existence důvodu hodného zvláštního zřetele k udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu krajský soud uvedl, že v tomto ohledu má správní orgán absolutní volnou úvahu. Stěžovatelka proto nemůže neudělení azylu z humanitárních důvodů napadat. Stěžovatelka navíc v řízení před správním orgánem o udělení humanitárního azylu nežádala.

Z výše uvedených důvodů Krajský soud v Plzni žalobu stěžovatelky rozsudkem z 21. 4. 2004 zamítl. Žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení.

II.

V řízení před krajským soudem byla pouze stěžovatelka právně zastoupena. Stěžovatel byl právně zastoupen matkou (stěžovatelkou) jako zákonným zástupcem. Rozsudek krajského soudu byl proto doručen advokátu stěžovatelky, a to dne 26. 5. 2004. Tímto dnem došlo dle § 42 odst. 2 s. ř. s k doručení rozsudku stěžovatelce. Druhému stěžovateli, nezletilému D. S., bylo doručeno do rukou stěžovatelky dne 3. 6. 2004.

Dne 2. 6. 2004 udělila stěžovatelka za svoji osobu procesní plnou moc ve smyslu § 35 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 25 o. s. ř. advokátu Mgr. Alexandru Vaškevičovi. Tento advokát podal dne 9. 6. 2004 jejím jménem kasační stížnost.

Dne 9. 6. 2004 udělila stěžovatelka za svoji osobu další plnou moc, tentokrát advokátu Mgr. Zdeňku Honzíkovi. Témuž advokátovi udělil ve stejný den plnou moc za nezletilého syna

D. S. otec nezletilého, D. S. jako zákonný zástupce. Advokát Mgr. Zdeněk Honzík podal kasační stížnost jménem obou stěžovatelů dne 14. 6. 2004.

V případě stěžovatelky byla kasační stížnost, podaná jménem stěžovatelky dne 9. 6. 2004 Mgr. Alexandrem Vaškevičem, včas podanou kasační stížností. Druhé podání, učiněné jménem stěžovatelky Mgr. Zdeňkem Honzíkem dne 14. 6. 2005, je v jejím případě doplněním původní kasační stížnosti.

V případě nezletilého stěžovatele byla kasační stížnost včas podána advokátem Mgr. Zdeňkem Honzíkem.

Pokud se týká současného procesního zastoupení obou stěžovatelů, jsou oba stěžovatelé v řízení o kasační stížnosti v současnosti zastupováni advokátem Mgr. Zdeňkem Honzíkem. Dle § 35 odst. 6 s. ř. s. může mít účastník v téže věci jen jednoho zástupce. Dle § 64 s. ř. s. ve spojení s § 28 odst. 3 o. s. ř. platí, že zvolí-li si účastník jiného zástupce, pak platí, že tím vypověděl plnou moc dosavadnímu zástupci. Stěžovatelka udělila plnou moc za svoji osobu dne 2. 6. 2004 a pak znovu 9. 6. 2004. V jejím případě proto platí, že udělením plné moci advokátu Mgr. Zdeňku Honzíkovi dne 9. 6. 2004 došlo k vypovězení plné moci udělené dne 2. 6. 2004 advokátu Mgr. Alexandru Vaškevičovi.

Nejvyšší správní soud proto došel k závěru, že k podání kasační stížnosti došlo ze strany stěžovatelky podáním advokáta Mgr. Alexandra Vaškeviče ze dne 9. 6. 2004, k podání kasační stížnosti ze strany nezletilého stěžovatele a doplnění kasační stížnosti stěžovatelky podáním advokáta Mgr. Zdeňka Honzíka ze dne 14. 6. 2004. V tomto rozsahu jsou obě kasační stížnosti podané včas osobou oprávněnou. Oba stěžovatelé jsou nyní v řízení o kasační stížnosti zastupováni advokátem Mgr. Zdeňkem Honzíkem.

III.

Stěžovatelka svojí kasační stížností směřovala do všech výroků rozsudku krajského soudu. Domáhala se zrušení předmětného rozsudku.

Jako první důvod kasační stížnosti uvedla nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Domnívá se, že byl dán právní důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Dle názoru stěžovatelky došlo na Ukrajině k jejímu pronásledování z důvodu politické činnosti jejího manžela. Pronásledování její osoby lze přičíst skutečnosti, že patří do sociální skupiny „nečlenů zločineckých struktur“. Z důvodu členství v této sociální skupině je pak v domovské zemi za tiché tolerance ze strany státních orgánů pronásledována. Dovojuje proto, že je dán důvod k udělení azylu na základě jejího pronásledování z členství v určité sociální skupině a pro zastávání určitých politických názorů.

Druhý důvod kasační stížnosti je vada v řízení dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Tento důvod je dán tvrzením, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování, na základě čehož nebylo možné ve správním řízení o udělení azylu spravedlivě rozhodnout. Stěžovatelka namítá, že žalovaný zcela nerespektoval její situaci. Jako účastník azylového řízení má totiž jen velmi omezené možnosti pro zajištění důkazů o perzekuci v domovské zemi.

Třetím důvodem kasační stížnosti je nesprávné posouzení právní otázky soudem, které má za následek nezákonné rozhodnutí o věci dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Nezákonnost rozhodnutí je dle stěžovatelky dána nedostatečným dokazováním ve věci, stejně jako nedostatečným odůvodněním. Z tohoto poznatku dovozuje, že řízení před správním orgánem trpí vadou, kterou nelze odstranit a řízení před správním orgánem je proto nutné zopakovat.

Stěžovatelka nakonec nesouhlasila se způsobem, jakým se krajský soud vypořádal s jejím tvrzením o neexistenci překážek vycestování. Dle jejího názoru ji při vycestování zpět na Ukrajinu hrozí nebezpečí mučení a nelidského a ponižujícího zacházení. Domnívá se, že při zjištění, že požádala v České republice o azyl, bude podrobena persekuci ze strany státních orgánů. V této souvislosti odkázala na Zprávu Ministerstva zahraničních věcí Spojených států amerických o dodržování lidských práv za rok 2002. Z těchto důvodů se stěžovatelka domnívala, že splňuje zákonné podmínky pro přiznání překážek vycestování dle § 91 zákona o azylu, kterými se žalovaný a ani krajský soud v odůvodnění svých rozhodnutí vůbec nezabývali.

Hlavním důvodem kasační stížnosti nezletilého stěžovatele je vada řízení dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. spočívající mimo jiné v tom, že si správní orgán pro své rozhodnutí neopatřil odpovídající podklady a bez jakéhokoliv šetření učinil závěr o neudělení azylu. Dalším důvodem nezletilým stěžovatelem v kasační stížnosti uváděným je skutečnost, že napadený rozsudek krajského soudu byl vynesena 21. 4. 2004, stěžovatel jej nicméně obdržel až 3. 6. 2004. V této skutečnosti spatřuje stěžovatel vadu řízení dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Žalovaný ve svém vyjádření z 30. 6. 2004 navrhl zamítnutí kasační stížnosti. Důvodnost podané kasační stížnosti popírá. Dle názoru žalovaného jsou tvrzení stěžovatelky o nedostatečném dokazování ze strany soudu a správního orgánu opět nekonkrétní a obecná. V dalším je výtky stěžovatelky k postupu soudu nutné odmítnout s poukazem na zásadu dispoziční a koncentrační.

IV.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasačními stížnostmi napadený rozsudek krajského soudu v souladu s ustanovením § 109 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelé ve svých kasačních stížnostech uplatnili. Neshledal přitom v dosavadním řízení vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Nejvyšší správní soud došel k závěru, že kasační stížnost ani jednoho ze stěžovatelů není důvodná.

K námitce stěžovatelky, že jí i jejímu nezletilému synovi měl být přiznán azyl podle ustanovení § 12 zákona o azylu pro splnění podmínek stanovených zákonem, nepovažuje Nejvyšší správní soud za nutné znovu rekapitulovat argumentaci Ministerstva vnitra a Krajského soudu v Plzni. Soud v předcházejícím řízení se podrobně zabýval v žalobě uvedenými námitkami stěžovatelky a svůj závěr podrobně zdůvodnil. Nejvyšší správní soud se zcela ztotožnil s odůvodněním napadeného rozsudku, na který v celém rozsahu odkazuje. Stěžovatelka neprokázala, že by byla na Ukrajině pronásledována pro uplatňování politických práv a svobod nebo že by měla odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů.

K údajnému pronásledování stěžovatelky z důvodu, že patří do sociální skupiny „nečlenů zločineckých struktur“ odkazuje Nejvyšší správní soud na svůj setrvalý právní názor (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 187/2004,

uveřejněno pod č. 401/2004 Sb. NSS), podle kterého tzv. „nečleny zločineckých struktur“ nelze považovat za sociální skupinu ve smyslu § 12 odst. 1 písm. b) zákona o azylu.

Stejně tak je ze soudního spisu zjevné, že docházelo-li dle tvrzení stěžovatelky k nějakému pronásledování v domovském státě, dělo se tak ze strany „vyděračů“ a „banditů“ žádostmi o výpalné či „daň za ochranu“, nikoliv ze strany státní moci pro uplatňování politických práv a svobod. I zde lze odkázat na setrvalou judikaturu Nejvyššího správního soudu v tom smyslu, že vydírání toliko ze strany soukromých osob není důvodem pro poskytnutí politického azylu dle § 12 odst. 1 či 2 zákona o azylu (srov. např. rozsudek NSS ze dne 27. 8. 2003, sp. zn. 4 Azs 5/2003 či rozsudek NSS z 13. 4. 2004, sp. zn. 2 Azs 46/2004).

Nejvyšší správní soud také nesdílí názor stěžovatelky, že by správní orgán nedostatečně provedl dokazování, což by mělo za následek vadu řízení dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Nejvyšší správní soud prozkoumal celý správní i soudní spis. Nejistil, že by k některým námitkám či podkladům stěžovatelkou předložených nebylo přihlédnuto. Z odůvodnění napadeného rozsudku je zřejmé, že jsou jasně označeny důkazy, z nichž žalovaný čerpal svá skutková zjištění, skutkový stav byl zde přílehavě právně posouzen. Stěžovatelka sama neoznačila žádné konkrétní údaje či skutečnosti, které měly být při přezkoumání krajským soudem pomínuty. Námitky stěžovatelkou učiněné jak v žalobě, tak v kasační stížnosti zůstávají v rovině obecného nesouhlasu s rozhodnutím žalovaného a odkazy na „nedostatečné zjištění situace v domovské zemi žalobkyně“. Z rozhodnutí žalovaného nicméně plyne, že a situaci v domovské zemi stěžovatelky zjistil a popsal na základě četných zdrojů, mj. zpráv Ministerstva zahraničí USA, zpráv Ministerstva vnitra Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku a zprávy Ministerstva zahraničních věcí České republiky. Za těchto okolností nelze tvrdit, že by žalovaným provedené dokazování bylo nedostatečné.

Bezdůvodnost kasačního důvodu, který formálně podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tedy nesprávné právní posouzení a z toho plynoucí nezákonnost rozhodnutí krajského soudu, plyne do značné míry již z výše uvedeného. Nesprávné posouzení právní otázky soudem totiž stěžovatelka ztotožňuje s již namítaným nedostatečným dokazováním ze strany žalovaného a krajského soudu. Stěžovatelka navíc tvrdí, že krajský soud měl i přes absenci konkrétních vytýkaných pochybení vůči rozhodnutí žalovaného přezkoumat napadené rozhodnutí a správní řízení jemu předcházející „z hlediska dodržení procesních předpisů“. Nedodržení procesních předpisů spatřuje stěžovatelka opět v nedostatečném dokazování. K této poněkud zacyklené a zmatené argumentaci považuje Nejvyšší správní soud za nutné podotknout pouze tolik, že žalobce před krajským soudem má v souladu s § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. povinnost jasně označit skutkové a právní důvody, pro které považuje napadené rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné. Jestliže stěžovatelka této své procesní povinnosti nedostála či dostála pouze ve velice obecné a neurčité podobě, toto její pochybení nelze v kasační stížnosti přetvořit v pochybení krajského soudu si konkrétní důkazy dohledat.

Poslední námitka stěžovatelky vytýká rozsudku krajského soudu, že se nevypořádal s tvrzením stěžovatelky o neexistenci překážek vycestování. Tato výtká však postrádá reálného základu. Žalovaný se s otázkou překážky vycestování ve svém rozhodnutí v souladu s § 28 a § 91 zákona o azylu vypořádal. Došel k závěru, že na stěžovatelku a jejího nezletilého syna se překážka vycestování nevztahuje. Tento závěr stěžovatelka ve své žalobě ke krajskému soudu nenapadla. Namítala pouze obecné „nesprávné posouzení skutkového stavu“, nesprávné posouzení problematiky překážky vycestování nebylo předmětem žaloby. Z tohoto důvodu se krajský soud otázkou překážky vycestování ve svém rozsudku nezabýval. Jestliže stěžovatelka namítá nesprávné posouzení překážky vycestování až v kasační stížnosti,

ač stejnou námitku mohla a měla uplatnit v prvoinstančním přezkumu, k této námitce nelze přihlídnout (srov. § 104 odst. 4 s. ř. s. ve spojení s § 109 odst. 4 s. ř. s.). Stejná otázka již navíc byla judikaturou Nejvyššího správního soudu opakovaně řešena, srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2004, sp. zn. 7 Azs 164/2004.

Jediný důvod uváděný nezletilým stěžovatelem nad rámec kasační stížnosti stěžovatelky je údajná vada řízení podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Vadu řízení spatřuje ve skutečnosti, že písemné vyhotovení rozsudku mu bylo doručeno až 3. 6. 2004 a to i přesto, že k jeho vyhlášení došlo již 21. 4. 2004. Ač to stěžovatel ve své kasační stížnosti neuvádí, vadu řízení zřejmě spatřuje v porušení § 54 odst. 3 s. ř. s., kde je stanoveno, že soud vyhotoví rozsudek nejpozději do jednoho měsíce od vyhlášení a učiní potřebná opatření k jeho doručení.

Nejvyšší správní soud ze soudního spisu zjistil, že rozsudek byl vyhotoven dne 21. 5. 2004, tedy v poslední den lhůty. Advokát stěžovatelky písemné vyhotovení rozsudku převzal dne 26. 5. 2004. Není tedy patrné, že by byl rozsudek vyhotoven opožděně. Navíc je nutné podotknout, že i kdyby rozsudek opožděně vyhotoven byl, lhůta jednoho měsíce je lhůtou pouze pořádkovou, která může být předsedou soudu ze závažných důvodů prodloužena. V neposlední řadě je pak zřejmé, že i kdyby došlo k opožděnému vyhotovení písemné verze rozsudku, nedochází tím ke krácení procesních práv účastníků řízení. Lhůta pro podání kasační stížnosti běží až od okamžiku doručení rozsudku účastníkům řízení. Z tohoto pohledu je tudíž námitka stěžovatele týkající se vady řízení zjevně neopodstatněná.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že ani jedna kasační stížnost není důvodná (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

V.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelé nemají právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměli úspěch. Žalovanému, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníkovi řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, se náhrady nákladů řízení nedomáhal. Žádný z účastníků nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u ě n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. října 2005

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu